

Výroční zpráva o činnosti České konference rektorů za rok 2007

Výroční zpráva, jejíž návrh na základě dílčích zpráv místopředsedů České konference rektorů (ČKR) předložil předseda ČKR Prof. Ing. Jan Hron, DrSc., byla Plénem ČKR na jeho 94. zasedání (Výroční shromáždění ČKR) projednána a schválena (Praha, 21. února 2008).

Tato zpráva podává přehled hlavních činností, kterým se ČKR jako orgán reprezentace vysokých škol věnovala v roce 2007. Členěna je do pěti částí, odpovídajících kompetencím jednotlivých místopředsedů. Předsednictvo ČKR, které má jednoleté funkční období vždy od 1. srpna do 31. července, pracovalo od 1. srpna 2007 ve složení J. Hron (předseda), V. Cejpek (místopředseda pro oblast vzdělávání), P. Fiala (místopředseda pro oblast tvůrčích činností), V. Havlíček (místopředseda pro záležitosti ekonomické a sociální), V. Hampl (místopředseda pro vnější záležitosti) a L. Chaloupka (místopředseda pro záležitosti legislativní a organizační). Od 1. ledna do 10. května 2007 byl předsedou ČKR P. Sába, jemuž k témuž datu skončilo rektorské funkční období a tím také členství v ČKR. Od 11. května do 31. července 2007 byl pověřen výkonem funkce předsedy ČKR místopředseda pro záležitosti ekonomické a sociální J. Hron. Od 1. ledna do 31. července 2007 byl místopředsedou ČKR pro záležitosti legislativní a organizační F. Jirásek. Ostatní funkcionáři ČKR (V. Cejpek, P. Fiala, V. Hampl) pracovali ve stejných místopředsednických funkcích po celý rok 2007. Administrativní a koordinační záležitosti zajišťovala Kancelář ČKR vedená tajemnicí ČKR M. Fojtíkovou.

Plénem ČKR zasedalo v roce 2007 pětkrát, Předsednictvo ČKR šestkrát, vždy podle předem připraveného programu. Programy jednání všech zasedání a usnesení, která na nich byla přijata, jsou dosažitelná na webu ČKR na internetové adrese <http://crc.muni.cz>.

Přehled zasedání Pléna ČKR v roce 2007:

- 89. zasedání Pléna ČKR, Výroční shromáždění ČKR, 22.-23.2.2007, Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové;
- 90. zasedání Pléna ČKR, 19.-20.4.2007, Vysoká škola obchodní v Praze, o.p.s., Praha;
- 91. zasedání Pléna ČKR, Volby ČKR, 14.-15.6.2007, Univerzita Pardubice, Pardubice;
- 92. zasedání Pléna ČKR, 6.9.2007, Vysoká škola finanční a správní, o.p.s., Praha;
- 93. zasedání Pléna ČKR, 6.12.2007, Mezinárodní baptistický teologický seminář Evropské baptistické federace, o.p.s., Praha.

Přehled zasedání Předsednictva ČKR v roce 2007:

- 77. zasedání Předsednictva ČKR, 22.2.2007, Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové;
- 78. zasedání Předsednictva ČKR, 14.6.2007, Univerzita Pardubice, Pardubice;
- 79. zasedání Předsednictva ČKR, 2.7.2007, Univerzita Karlova v Praze, Praha;
- 80. zasedání Předsednictva ČKR, 21.8.2007, Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha;
- 81. zasedání Předsednictva ČKR, 3.10.2007, České vysoké učení technické v Praze, Praha;
- 82. zasedání Předsednictva ČKR, 8.11.2007, Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha.

Oblast vzdělávání

ČKR průběžně věnuje pozornost vzdělávací činnosti, která je jednou z hlavních aktivit vysokých škol. Otázky týkající se vzdělávání byly v plénu i v předsednictvu ČKR průběžně projednávány.

ČKR byly ve druhé polovině června předloženy k vyjádření výchozí teze Bílé knihy terciárního vzdělávání, která se má stát východiskem pro zpracování nového vysokoškolského zákona (resp. zákona o terciárním vzdělávání). Vzhledem ke krátkému termínu zpracování nebyl prostor pro širší diskusi o tomto klíčovém materiálu. ČKR odeslala pracovní skupině MŠMT dne 10. července 2007 desetistránkový materiál, připomínající jednotlivé tematické okruhy Bílé knihy. Připomínky vznikly na základě písemných vyjádření některých členů ČKR a byly zpracovány do souhrnného materiálu, který nebyl jednotným stanoviskem ČKR, ale spíše pokusem upozornit na možné problémy a nedostatky materiálu. Namnoze šlo o základní koncepční nejasnost některých klíčových okruhů. Konkrétní reakce na připomínky obsažené v tomto materiálu nebyly ČKR sděleny. ČKR se bude problematikou Bílé knihy a návrhu nového vysokoškolského zákona zabývat i nadále. Vzhledem ke zkušenostem se stávajícím zákonem doporučuje ČKR věnovat přípravě nového zákona maximální pozornost a zabránit spěchu, který přináší povrchnost a řadu pochybení v dikci konečného znění zákona. Jednotlivé fáze připravovaného zákona by měly projít širokou diskusí v celé akademické obci; znamená to, že vysoké školy by měly být autory vysokoškolského zákona, je však třeba, aby jeho autoři měli možnost slyšet seriózně připravené vyjádření vysokých škol podložené důkladným studiem materiálů. Vysoké školy nebudou s největší pravděpodobností schopny – vzhledem ke své různorodosti a k rozdílným podmínkám a okolnostem své existence – zaujmout ke všem otázkám jednotné stanovisko. O to však ani nejde – jde o nezbytnost seriózní odborné diskuse.

V průběhu roku se jednotliví členové ČKR podíleli jako zástupci v pracovních grémiích MŠMT na přípravě operačních programů Evropské unie pro léta 2007-2013; v souvislosti s oblastí vzdělávání šlo především o Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Po poměrně složitých peripetiích byl tento operační program koncem roku 2007 schválen a byly započaty přípravy pro jeho praktickou realizaci. ČKR svým důsledným postojem k oběma operačním programům, které jsou v gesci MŠMT, usilovala o to, aby naplnily svůj původní záměr a přinesly žadatelům očekávaný rozvoj a skutečné zkvalitnění činností. Krize související s opožděním přípravy operačních programů MŠMT a s nenadálými a nekompetentními zásahy do jejich struktury vedly k odvolání ministryně Dany Kuchtové.

Pozornost předsednictva i pléna ČKR byla nadále věnována otázkám hodnocení kvality vysokých škol. ČKR byla spolupořadatelem semináře, který se koncem ledna 2007 konal z iniciativy Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a Rady vysokých škol v Ústí nad Labem. Členové předsednictva i pléna ČKR byli pravidelně informováni o aktivitách v oblasti hodnocení kvality, např. z okruhu působení Akreditační komise, Rady vysokých škol aj. Akreditační komise České republiky připravila ve spolupráci s Akreditační komisí Slovenské republiky projekt zajišťující hodnocení kvality hodnotitelů – tedy obou akreditačních komisí (iniciativa v rámci ENQA). ČKR doporučuje všem vysokým školám věnovat zajištění kvality intenzivní úsilí. Hodnocení kvality považuje ČKR v současné situaci za jeden z nejdůležitějších nástrojů řízení.

V plénu ČKR byly průběžně projednávány některé dílčí otázky týkající se např. akreditace studijních programů; mj. byla diskutována problematika tzv. „létajících profesorů“, tzn. pedagogů, kteří jsou garanty odborného studia na dvou i více vysokých školách. Na tuto problematiku upozorňuje především Akreditační komise. ČKR podporuje úsilí, které by zamezilo takovému jednání jednak u pedagogů, jednak u vysokých škol usilujících o akreditaci studijního programu či oboru. ČKR ve svém stanovisku k Vyhlášce MŠMT o akreditaci studijních programů vyjádřila své pochybnosti o reálnosti snahy zjišťovat údaje o vícečetném působení pedagogů prostřednictvím vysokých škol. Školy totiž nemají zákonnou možnost požadovat po

svých zaměstnancích údaje o typu a množství jejich pracovních úvazků u jiných zaměstnavatelů.

ČKR se vyjadřovala také k Systému výuky českého jazyka a zkoušek pro cizince jako jedné z podmínek pro udělení trvalého pobytu. Řada konkrétních připomínek, které upozorňovaly na nedůslednost a nelogičnost materiálu (především na vyloučení vysokých škol z procesu výuky českého jazyka a zkoušek pro cizince), nebyla akceptována a v řízení k vypořádání připomínek, jehož se zúčastnili také zástupci ČKR, byly tyto připomínky a podněty zamítnuty.

Během roku 2007 se předseda ČKR a místopředseda ČKR pro oblast vzdělávání průběžně účastnili jednání Akreditační komise; pravidelný kontakt umožňuje přenášet aktuální informace mezi reprezentací vysokých škol ČR a Akreditační komisí a pružně reagovat na existující problémy či nedostatky.

Oblast tvůrčích činností

ČKR i v roce 2007 kladla adekvátní důraz na sledování a ovlivňování státní politiky výzkumu, vývoje a inovací. ČKR zdůrazňovala nutnost systémového řešení podmínek pro rozvoj výzkumu a vývoje, a to včetně legislativních aspektů této problematiky. ČKR podpořila záměr vlády provést úpravu příslušných právních předpisů za účelem podpory spolufinancování evropských výzkumných projektů. ČKR rovněž požadovala změnu daňových předpisů, a to nejen ve vztahu k evropským projektům, ale zejména také s cílem podpory kontrahovaného výzkumu na základě spolupráce vysokých škol a Akademie věd ČR s aplikační sférou.

Klíčovou záležitostí, která však ani v roce 2007 nebyla na straně státu uspokojivě vyřešena, zůstávala příprava Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace pro Strukturální fondy Evropské unie. Přípravovaný operační program a stav jeho přípravy byl předmětem řady jednání zástupců ČKR s představiteli státu včetně předsedy vlády. ČKR pro účely participace na této agendě vytvořila zvláštní pracovní skupinu věcně příslušných prorektorů vysokých škol, která se podílela na oponentuře jednotlivých verzí operačního programu a přípravě nastavení indikátorů programu.

ČKR se též zabývala efektivitou výzkumu a vývoje v České republice a metodikou jejího hodnocení. V této souvislosti ČKR byla účastna práce Meziřesortní pracovní skupiny pro hodnocení výsledků výzkumu a vývoje. ČKR se aktivně zúčastnila i diskuse o evropské politice ve výzkumu a vývoji, zejména přípravy Zelené knihy Evropského výzkumného prostoru.

V oblasti tvůrčích činností na vysokých školách dále ČKR doporučila vysokým školám přijetí etického kodexu akademických pracovníků.

Významný dopad v případě přijetí a realizace může na oblast tvůrčích činností mít také připravovaná Bílá kniha terciárního vzdělávání. ČKR tuto problematiku sledovala v celém roce 2007 se zvláštní pozorností a formovala svá stanoviska také k záležitostem výzkumu, vývoje a inovací a spolupráce s aplikační sférou v rámci Bílé knihy terciárního vzdělávání.

Záležitosti ekonomické a sociální

Hlavní aktivitou Předsednictva ČKR v ekonomické oblasti bylo řešení přípravy kapitoly státního rozpočtu pro financování veřejných vysokých škol na rok 2008. Podle prvního návrhu MŠMT a MF měly být vzhledem ke snížení rozpočtu celého rezortu redukovány prostředky na vzdělávací činnost vysokých škol z 20 340 mil. Kč (skutečnost roku 2007) na 19 200 mil. Kč (plán roku 2008), tj. o 1 140 mil. Kč.

Vzhledem k tomu, že v souladu s odsouhlaseným Dlouhodobým záměrem MŠMT narostl v roce 2007 počet studentů veřejných vysokých škol o 19 390 (zejména v prvních ročních bakalářských studijních programech), se přitom i při nulovém nárůstu počtu nově přijímaných studentů v roce 2008 zvýší počet studentů veřejných vysokých škol o dalších 16 000 studentů, pro jejichž financování byla při nezměněném normativu na 1 studenta zapotřebí další částka, a to 1 180 mil. Kč.

Celkový deficit původního návrhu rozpočtu pro vzdělávací činnost veřejných vysokých škol činil tedy pro rok 2008 2 320 mil. Kč, což při průměrných nákladech na 1 studenta ve výši 72 941 Kč odpovídalo počtu 31 800 nefinancovaných studentů, tj. celkovému počtu studentů jedné velké vysoké školy. Přitom normativ na studenta byl po několik předchozích let prakticky nezměněn a dopady inflačního růstu cen, zejména energií a přístrojového vybavení pro vzdělávací činnost, nesou v plné míře vysoké školy.

Vzhledem k tomu, že veřejné vysoké školy přijímají studenty na základě společenské objednávky v souladu s programovými prioritami vlády ČR, považovala ČKR nedofinancování již přijatých studentů v tak velkém rozsahu za neúnosné a Předsednictvo ČKR zahájilo ihned jednání s ministryní školství, mládeže a tělovýchovy a s předsedou vlády ČR.

Na pracovním jednání 2.7.2007 upozornili členové Předsednictva ČKR pana premiéra na potenciální ohrožení základních aktivit veřejných vysokých škol (výuka a specifický výzkum spjatý bezprostředně s výukou) v souvislosti s přípravou státního rozpočtu na rok 2008. Při tomto jednání konstatoval pan premiér i ministr financí, že na úrovni vlády nebyl v té době materiál s rozdělením jednotlivých kapitol státního rozpočtu uvnitř rezortů projednáván a že rezorty musejí hledat vnitřní rezervy tak, aby vládní priority byly řádně zabezpečeny.

Podle sdělení pracovníků MŠMT se v rezortu nepodařilo najít žádné další zdroje, z nichž by bylo možno prostředky na vzdělávací činnost vysokých škol posílit, takže Předsednictvo ČKR vyvolalo druhé jednání s premiérem, které proběhlo dne 4.9.2007. Na tomto jednání sdělil pan premiér, že po dohodě s Ministerstvem financí byl původní návrh rozpočtu na provoz veřejných vysokých škol navýšen o 1,1 miliardy Kč, takže bylo odstraněno absolutní snížení rozpočtované částky na rok 2008 oproti skutečnosti roku 2007. Další potřebné prostředky měly být opět hledány v rezervách MŠMT a vysokých škol.

Protože ani v druhém kole nebyly na MŠMT žádné rezervy nalezeny, požádalo Předsednictvo ČKR pana premiéra o třetí pracovní setkání dne 17.9.2007. V podkladech pro toto jednání zdůraznilo Předsednictvo ČKR, že veřejné vysoké školy trvale zvyšují výkony i efektivitu vynakládání finančních prostředků na výuku i výzkum. Nárůst počtu studentů v letech 2000 až 2007 byl ze 190 000 na 290 000, tj. o 53 % při prakticky nezměněném počtu akademických pracovníků. Počet absolventů vysokých škol se v uvedeném období zvýšil dokonce na dvojnásobek. Podíl provozních výdajů na vzdělávací činnost veřejných vysokých škol na HDP se v uvedeném období zvýšil z 0,41 % na 0,60 %, realizace rozpočtu po navýšení o 1,1

miliardy Kč by znamenala pro rok 2008 pokles podílu na HDP na hodnotu 0,57 %, tedy návrat před rok 2005.

Na pracovním setkání 17.9.2007 po obsáhlé diskusi přislíbil pan premiér, že se osobně zasadí o další navýšení rozpočtu na provozní výdaje veřejných vysokých škol o 0,5 miliardy Kč, což bylo skutečně realizováno.

Celkové zdroje pro příspěvky a dotace veřejných vysokých škol na rok 2008 tedy činí 21 080 286 tis. Kč, což reprezentuje navýšení oproti skutečnosti roku 2007 o 3,59 %.

Reprezentativní komise MŠMT, v níž má ČKR šest svých zástupců, rektorů veřejných vysokých škol, pak vzhledem k přiděleným prostředkům, jejichž nárůst je menší než nárůst počtu studentů, na svém zasedání dne 10.12.2007 odsouhlasila návrh MŠMT zachovat základní normativ v nezměněné výši, snížit bonifikaci za absolventy o cca 18 %, respektovat nárůst počtu nově přijatých studentů pouze ve stejné výši jako v předchozím roce a stejný součet počtu přepočtených studentů ve čtvrtých a dalších letech studia a v navazujících magisterských studiích jako v předchozím roce. Na základě uvedených zásad byl rozpis prostředků pro veřejné vysoké školy skutečně realizován.

Vnější záležitosti

V oblasti vnějších záležitostí probíhaly aktivity ČKR v roce 2007 v řadě směrů:

Evropská politika.

Setkání Pléna ČKR s komisařem Evropské komise pro vzdělávání Jánem Figel'em (Praha 17.1.2007), slavnostní zahájení 7. rámcového programu EU a udělení Descartových cen, jedna do ČR (Brusel 7.3.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti), slavnostní zahájení programu EU „Life Long Learning“ (Berlín 7.5.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti), zasedání Vědecké rady ERC (European Research Council) v Praze (večeře s VR ERC a předsedou vlády ČR 14.5.2007 – někteří členové ČKR, seminář se členy ERC o humanitních vědách 15.5.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti), konference evropských ministrů terciárního vzdělávání k Boloňskému procesu (Londýn 17.-18. 5.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti), konference ředitelů EU pro vysokoškolské vzdělávání (Berlín 18.6.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti).

Společenské a PR akce.

Oslavy 300 let ČVUT (Praha 17.-18.1.2007 – mnozí členové ČKR), slavnostní shromáždění k 70. výročí úmrtí T. G. Masaryka (Pražský hrad 13.9.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti), společné slavnostní zahájení akademického roku (Praha 3.10.2007– všichni členové ČKR), oslavy 17. listopadu (UK, Hlávková kolej, Ruzyně 14. a 17. 11.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti), Dobré ráno na ČT1 o uplatnění absolventů (28.11.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti, rektor VŠCHT), Scientia Pragensia – Den vědy na pražských VŠ (30.11.2007 – pražští rektori).

Politická jednání v ČR.

Řada jednání Předsednictva ČKR s ministryní školství, mládeže a tělovýchovy (1.2.2007, 13.9.2007) a s premiérem (2.7.2007, 4.9.2007, 17.9.2007), zejména o rozpočtu pro vysoké školy a o Operačním programu Výzkum a vývoj pro inovace; účast představitelů ČKR jako expertů Podvýboru pro vědu a vysoké školství Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a

tělovýchovu PS PČR (13.9.2007, 13.11.2007); jednání o rozpočtu pro vysoké školy ve Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu PS PČR (14.11.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti), seminář k Bílé knize terciárního vzdělávání na půdě Senátu PČR (18.9.2007).

Spolupráce s relevantními subjekty v ČR.

Rada vysokých škol (předsednictvo 22.3.2007, 20.9.2007, 18.10.2007, 13.12.2007, sněm 22.11.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti), AV ČR (sněm 26.4.2007 a 22.11.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti a další členové ČKR), Učená společnost ČR (14.5.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti).

Mezinárodní spolupráce, prezentace a reprezentace univerzit.

Účast na aktivitách Evropské univerzitní asociace (konference v Lisabonu 29.-31.3.2007 a ve Vratislavi 25.-27.10.2007 – mnozí členové ČKR, EUA Council Brusel 13.4.2007 a Vratislav 29.10.2007 – místopředsedové ČKR), prezentace českých vysokých škol na Česko-japonských dnech vědy a techniky v Tokiu (22.5.2007 – 2 místopředsedové ČKR), oběd s prezidenty Klausem a Bushem (Praha 5.6.2007 – několik členů Předsednictva ČKR), seminář "Ranking Universities for Students" (Brusel 11.10.2007 – místopředseda ČKR pro vnější záležitosti).

Příprava operačních programů EU, zejména OP Výzkum a vývoj pro inovace.

Řada jednání v době krize přípravy OP VaVpI na MŠMT (např. 26.9.2007 a 10.10.2007 v PČR, 3.10.2007 v RVV, 12.10.2007 na VŠCHT, 25.10.2007 na UK, 22.11.2007 na MŠMT – členové Předsednictva ČKR a další členové ČKR, zejména rektor VŠCHT).

Univerzitní nemocnice.

Řada jednání k materiálu Ministerstva zdravotnictví „Věcný záměr zákona o univerzitních nemocnicích a univerzitních pracovištích“ (např. 3.10.2007 s prvním náměstkem ministra, 19.11.2007 a 13.12.2007 s ministrem – rektori UK, MU a UP).

Záležitosti legislativní a organizační

ČKR předložila MŠMT rozsáhlé Připomínky a komentáře k „Výchozím tezím pro přípravu Bílé knihy terciárního vzdělávání“ a je připravena i nadále se podílet na tvorbě tohoto dokumentu i návazných úpravách zákona o vysokých školách.

ČKR podpořila záměr vlády provést úpravu právních předpisů týkajících se rozvoje výzkumu a vývoje tak, aby bylo výrazně podpořeno spolufinancování evropských výzkumných projektů, včetně potřebné úpravy zákona o DPH (viz usnesení 89. zasedání Pléna ČKR).

ČKR vyzvala MŠMT k personální i ekonomické podpoře Akreditační komise a jejích pracovních skupin a iniciování novely legislativního rámce za účelem zvyšování kvality vzdělávacích, výzkumných a dalších tvůrčích činností vysokých škol, jejich evaluace a kvalitativní diverzifikace (viz usnesení 90. zasedání Pléna ČKR).

ČKR doporučila vysokým školám přijetí etického kodexu pro akademické pracovníky (viz usnesení 91. zasedání Pléna ČKR).

V průsečíku několika agend ČKR (především tvůrčí činnosti, organizace, legislativa) se nacházely i aktivity ČKR směrem k připravovaným operačním programům, např. zpracované a zveřejněné Stanovisko k přípravě Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace.

Jakožto výraz společného úsilí o rovnoprávné postavení soukromých vysokých škol podpořila ČKR uplatňování rovných podmínek pro soukromé vysoké školy při nominacích do klíčových orgánů akademického a vědeckého života (viz usnesení 93. zasedání Pléna ČKR).

ČKR podpořila Společné stanovisko Masarykovy univerzity, Univerzity Karlovy v Praze a Univerzity Palackého v Olomouci k návrhu věcného záměru zákona o univerzitních nemocnicích a univerzitních pracovištích (viz usnesení 93. zasedání Pléna ČKR).

Kromě průběžné organizační agendy se ČKR zabývala návrhem rektora Fialy, místopředsedy ČKR pro oblast tvůrčích činností, „Koncepce reformy České konference rektorů“. Tento návrh prošel vnitřním připomínkovým řízením ČKR a předpokládá se, že na základě dalších diskusí budou postupně přijímány změny, které jsou konsensuálně přijatelné.

ČKR se rozšířila na současných 44 členů. Kancelář ČKR bude od 1. ledna 2008 rozšířena o jednu pracovníci, která uspěla ve výběrovém řízení koncem roku 2007. Kancelář ČKR bude tedy mít po 15 letech své existence 2 pracovníce – tajemnici ČKR (jako dosud) a asistentku Kanceláře ČKR.